

Олена Кірдан

**УПРАВЛІННЯ ВИЩИМИ
НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ УКРАЇНИ
(XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ):
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Монографія

Умань – 2015

УДК 378(477)(09)

ББК 74.583 (4 Укр)

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини (Протокол № 6 від 26 січня 2015 р.)*

Рецензенти:

Левківський М. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка

Осадченко І. І., доктор педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту педагогічної освіти Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського

Пашенко Д. І., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки, педагогіки вищої школи та управління Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Кірдан О. Л.

К 43 Управління вищими навчальними закладами України (XIX – початок XX століття): теорія і практика : монографія / О. Л. Кірдан. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. – 453 с.

ISBN 978-617-525-167-6

У монографії висвітлено результати дослідження теорії і практики управління вищими навчальними закладами на українських землях Російської імперії у XIX – на початку XX ст. Досліджено трансформацію системи управління вищими навчальними закладами заявленого історичного періоду на державному, регіональному та інституційному рівнях. Для наукових працівників, керівників вищих навчальних закладів, викладачів та студентів.

УДК 378(477)(09)

ББК 74.583 (4 Укр)

© УДПУ, 2015

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ (XIX – ПОЧАТОК XX СТ.) ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА ..	11
1.1. Теоретико-методологічні засади дослідження	11
1.2. Історіографія та джерельна база	33
1.3. Категорійно-поняттєвий апарат	69
1.4. Періодизація розвитку теорії і практики управління вищими навчальними закладами на українських землях Російської імперії у XIX – на початку XX ст.	85
Висновки до першого розділу	98
РОЗДІЛ 2. СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У 1802–1832 рр	104
2.1. Організаційні передумови становлення системи управління вищими навчальними закладами.....	104
2.2. Нормативно-правові засади управління вищими навчальними закладами у 1802–1832 рр.	118
2.3 Практика управління вищими навчальними закладами у 1802–1832 рр.	153
Висновки до другого розділу.....	179
РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У 1833–1862 рр.	182
3.1. Нормативно-правове забезпечення управління вищими навчальними закладами	182
3.2. Теоретичні аспекти проблеми управління вищими навчальними закладами у педагогічній науці другої третини XIX ст.....	199
3.3. Попечительство та практика управління вищими навчальними закладами у 1833–1862 рр.	216
Висновки до третього розділу	234

РОЗДІЛ 4. ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У 1863–1883 рр.	239
4.1. Законодавче забезпечення управління вищими навчальними закладами досліджуваного періоду	239
4.2. Теоретичне обґрунтування управління вищими навчальними закладами у педагогічних працях і публіцистиці 60–80-х рр. ХІХ ст.	250
4.3. Досвід управління вищими навчальними закладами у 1863–1883 рр.	262
Висновки до четвертого розділу	276
Розділ 5. ТРАНСФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У 1884–1917 рр.	279
5.1. Трансформація нормативно-правового забезпечення управління вищими навчальними закладами у контексті реформ (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)	279
5.2. Ідеї щодо управління вищими навчальними закладами у педагогічній науці та публіцистиці досліджуваного періоду	294
5.3. Організація управління державними, громадськими та приватними вищими навчальними закладами у 1884–1917 рр.....	308
5.4. Обґрунтування напрямів удосконалення системи управління сучасними вищими навчальними закладами України із урахуванням конструктивного ретродосвіду..	327
Висновки до п'ятого розділу.....	333
ПІСЛЯМОВА.....	336
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	344